

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Aanwijzingen voor de kandidaat:

- 1 Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.
- 2 De vragen moet je in dit opgavenboekje beantwoorden.
- 3 Antwoorden moeten met inkt zijn geschreven.
- 4 De fragmenten beluister je via de computer.

Dit examen bestaat uit 50 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 77 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Blok 1 G.P. Telemann - Wassermusik

Dit vragenblok gaat over enkele delen uit de suite *Wassermusik* van de Duitse componist Georg Philipp Telemann (1681 - 1767). Deze suite werd in 1723 gecomponeerd voor een havenfeest in Hamburg en heeft als bijnaam *Hamburger Ebb' und Flut*. De klank is een halve toon lager dan de notatie.

fragment 1 en 2

De ouverture bestaat uit twee delen: langzaam - snel.

Fragment 1 is het begin van het langzame deel van de ouverture, fragment 2 het begin van het snelle deel.

3p 1 Noem drie verschillen tussen beide fragmenten.

Ga bij je antwoord uit van fragment 2.

Laat het tempo en de dynamiek buiten beschouwing.

1

2

3

fragment 3

Van een dans uit de suite (een sarabande) is het begin van de partituur afgedrukt.

1
2
3
4
5

Het fragment bestaat uit 12 maten.

1p 2 In welke maat komt in partij 1 voor het eerst een antimetrische figuur voor?

.....

fragment 3

De partijen in de partituur bij de vorige vraag zijn genummerd.

2p 3 Welke instrumenten spelen respectievelijk partij 1 en partij 4?

partij 1

partij 4

fragment 4

Vraag 4 t/m 6 gaan over een andere dans, een bourree. De dans heeft als titel *Die erwachende Thetis*.

De partituur is afgedrukt.

In partij 1 en 2 wordt het opstaan van Thetis muzikaal uitgebeeld.

1p 4 Waaruit blijkt dat **vooral**?

.....

fragment 4

De acht maten van de partituur bij de vorige vraag (pagina 3) kunnen in een voor- en nazin worden verdeeld.

- 1p 5 Zet in partij 1 in de partituur op pagina 3 een verticale streep tussen de voor- en de nazin.

fragment 5

Deze bourree bestaat uit een aantal onderdelen die elk herhaald worden. Van het vormschema zijn de eerste twee onderdelen, elk met de herhaling, gegeven.

- 2p 6 Maak met letters (zonder accenten) het vormschema compleet.

A - A - B - B - ... - ... - ... - ... - ... - ... - ...

fragment 6

Het fragment is een dans in een 6/8e maatsoort.

Het vormschema is A - A - B - B.

De bijnaam van de dans is *Ebb' und Flut*.

Eb en vloed worden muzikaal uitgebeeld door onder andere de dynamiek.

- 1p 7 Geef van elk onderdeel de technische term voor de dynamiek.

A B

fragment 7 en 8

Fragment 7 is de sarabande van vraag 2 en 3.

- 1p 8 Wat voor een dans is fragment 8?

- A gigue
- B menuet
- C pavane
- D sarabande

fragment 9

De instrumentatie van deze compositie en de manier waarop motieven worden verwerkt, zijn typerend voor een werk uit de barok.

- 2p 9 Geef voor beide een kenmerk aan de hand van dit fragment.

instrumentatie

motiefverwerking

Blok 2 W.A. Mozart - Die Zauberflöte KV 620, Kwintet

Dit vragenblok gaat over een deel voor vijf vocale solisten en orkest uit de opera *Die Zauberflöte* van Wolfgang Amadeus Mozart (1756 - 1791). In dit komische kwintet heeft Papageno, één van de hoofdpersonen uit de opera, een slot op zijn mond, omdat hij leugens heeft verteld. De klank is ongeveer een halve toon lager dan de notatie.

fragment 10

Van de baspartij van het orkest en van de partij van Papageno is het begin afgedrukt. Papageno kan vanwege het slot op zijn mond alleen met 'zoemstem' zingen.

Musical score for Papageno and the bass part of the orchestra. The score is in bass clef with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The top staff is labeled 'Papageno' and the bottom staff is labeled 'baspartij orkest'. Papageno's part consists of a series of notes with lyrics 'Hm! hm! hm!' and 'hm! hm! hm! hm!'. The bass part of the orchestra consists of a series of notes.

Musical score for Papageno and the bass part of the orchestra. The score is in bass clef with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The top staff is labeled 'hm! hm! hm! hm!' and the bottom staff is labeled 'hm! hm! hm! hm! hm!'. The top staff consists of a series of notes with lyrics 'hm! hm! hm! hm!' and 'hm! hm! hm! hm! hm!'. The bottom staff consists of a series of notes.

1p 10 Wat is de toonsoort van het begin van het fragment?

.....

fragment 10

Tamino, de held in het verhaal, reageert twee keer op Papageno's 'gezoem'.

De tekst van zijn beide zinnen is afgedrukt.

- 1 Der Arme kann von Strafe sagen, denn seine Sprache ist dahin.
- 2 Ich kann nichts thun, als dich beklagen, weil ich zu schwach zu helfen bin.

- 1p 11 Wat is het verschil tussen beide zinnen van Tamino, gelet op de harmonische functie?
Ga bij je antwoord uit van zin 2. Een antwoord in algemene zin als 'Er worden andere akkoorden gespeeld' wordt niet goed gerekend.

.....

.....

fragment 11

Een dame haalt in opdracht van de koningin het slot van Papageno's mond. Van haar partij is alleen de toonhoogte afgedrukt.

- 2p 12 Noteer in het notenvoorbeeld het ritme van de melodie van de dame. Let daarbij op de maatsoort.

fragment 11

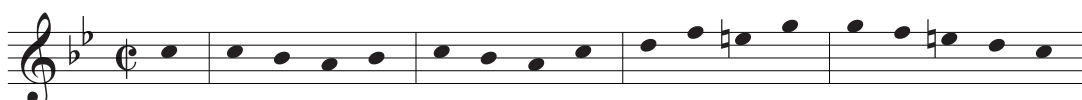
Na de melodie van de dame imiteert één van de instrumenten een gedeelte van haar melodie.

- 1p 13 Welk instrument is dat?

.....

fragment 11

De toonhoogte van de partij van de dame is nogmaals afgedrukt. Na de melodie van de dame imiteert één van de instrumenten (zie de vorige vraag) een gedeelte van haar melodie.

- 1p 14 Geef met een haak boven de noten aan welk gedeelte van de melodie door dat instrument geïmiteerd wordt.

fragment 12

Het fragment is fragment 11 met een kort vervolg.

Papageno kan nu weer praten, omdat het slot op zijn mond verwijderd is.

- 2p 15 Noem de twee manieren waarop 'het praten' van Papageno in het korte vervolg verklankt is, gelet op toonhoogte en ritme.

toonhoogte

ritme

fragment 13

In het fragment zingen de solisten de onderstaande twee zinnen.

- 1 Bekämen doch die Lügner alle ein solches Schloss vor ihren Mund;
- 2 Statt Hass, Verläumdung, schwarzer Galle.

- 1p 16 Geef de technische term voor het samengaan van de stemmen in zin 2.

.....

fragment 14

In het fragment geeft de dame als geschenk een toverfluit aan Tamino.

De melodie is afgedrukt.

O Prinz, nimm dies Ge-schenk von mir! dies sen-det uns-re Für-stin dir!

De melodie bestaat uit een voor- en nazin.

- 1p 17 Zet in het notenvoorbeeld een pijl boven de noot waar de nazin begint.

fragment 15

De vijf solisten zingen, het orkest speelt zowel in maat 2 als in maat 4 een motief.

- 2p 18 Wat is het melodisch verloop van dit motief?

.....

Geef de technische term voor de articulatie van het motief.

.....

fragment 16

In het fragment klinken in het orkest twee lagen. Laag 1 is de melodie.

2p 19 Geef de technische term voor de articulatiwijze van laag 1.

.....

Geef de technische term voor de speelwijze van laag 2.

.....

fragment 16

De partituur van de eerste twee maten van de zangstemmen is afgedrukt.

Drei Knäb - chen, jung, schön, hold und wei - se

1 2 3 4

3p 20 Geef de volledige benaming voor de akkoorden bij 1, 2, 3 en 4.

akkoord 1

akkoord 2

akkoord 3

akkoord 4

fragment 17

Het fragment is het einde van het deel. De tekst is afgedrukt.

- 1 So lebet wohl! Wir wollen geh'n,
- 2 lebt wohl, lebt wohl auf Wiederseh'n,
- 3 auf Wiederseh'n. (4x)

2p 21 Noem twee manieren waarop in regel 3 de tekst *auf Wiederseh'n* (tot ziens) verklankt wordt, gelet op de zang.

Laat de tekst zelf buiten beschouwing.

1

2

fragment 18

Het fragment is een langer gedeelte uit het kwintet.

Deze muziek is geschreven in de periode van de Weense klassieken.

In deze periode kwam veel contrastwerking voor, zoals bijvoorbeeld in dit kwintet het contrast tussen hard en zacht.

3p **22** Noem nog vier voorbeelden van contrastwerking, die in dit fragment te horen zijn.

1 -

2 -

3 -

4 -

Blok 3 Steve Martland - Principia

Dit vragenblok gaat over het werk *Principia* voor tien instrumenten uit 1989 van de Engelse componist Steve Martland (1959 - 2013). Alle melodie-instrumenten zijn in dit vragenblok genoteerd als waren het C-instrumenten.

fragment 19

Van het begin is de partituur afgedrukt. In het fragment spelen zes instrumenten. Een bugel is een soort trompet:

1 2 3 4

altsaxofoon

tenorsaxofoon

bugel

piano

viool

drumstel

1p 23 In welke toonsoort staat dit begin?

.....

fragment 19

Steve Martland schrijft een tempoaanduiding voor.

1p 24 Welke tempoaanduiding is dat?

- A = 66
- B = 96
- C = 132

fragment 20

De eerste vier maten zijn nogmaals afgedrukt.

Vanaf maat 6 speelt onder andere de basgitaar regelmatig de noot 'e' op de tweede tel van de maat. Dit is hieronder schematisch weergegeven.

maat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
basgitaar	-	-	-	-	-	e	-	e	-	e	-	e	-	e	?	e
trombone	-	-	-	-	-	-	-	x							-	-

1p 25 Welke noot speelt de basgitaar in maat 15?

.....

fragment 20

Vanaf maat 8 speelt de trombone regelmatig de noot 'd' op de tweede helft van de eerste tel, zoals is afgedrukt.

2p 26 Plaats in het schema bij vraag 25 een kruis in de maten waarin de trombone ook **deze** noot speelt.

fragment 21

Van een ander fragment zijn de eerste vier maten van de partituur afgedrukt. Beantwoord vraag 27 t/m 29 met behulp van deze partituur.

altsaxofoon
tenorsaxofoon
baritonsaxofoon
bugel
trombone
piano
basgitaar

1p 27 Welk instrument speelt unisono met de bovenstem van de piano mee?

.....

fragment 21

1p 28 In welke partij komt een kleine septime-sprong voor?

.....

fragment 21

1p 29 In welke maat spelen de drums een fill? Let op de maatsoort.

.....

fragment 21 en 22

Fragment 22 is de herhaling van fragment 21, maar op een andere toonhoogte.

1p 30 Wat is de interval-afstand tussen beide fragmenten?

- A secunde
- B terts
- C kwint

fragment 23 en 24

Fragment 23 zouden we A kunnen noemen, fragment 24: A'.

We vergelijken beide fragmenten.

2p 31 Geef bij elke bewering aan of deze juist of onjuist is.

	juist	onjuist
1 In fragment 24 is het ritme meer complementair.		
2 Fragment 24 is meer homofoon.		

fragment 25

Van een ander fragment is de trombonepartij afgedrukt.

1p 32 Noem één kenmerk van deze trombonepartij, gelet op de klankkleur.

.....

fragment 26

Het fragment bestaat uit de laatste 13 maten van het werk.

De laatste acht maten van de pianopartij zijn afgedrukt.

1p 33 Noem een manier waarop vanaf maat 6 naar het einde toegewerkt wordt.

.....

fragment 26

De laatste twee maten zijn afgedrukt. Het slotakkoord is echter niet volledig afgedrukt.

1p 34 Noteer in het slotakkoord de ontbrekende hoogste noot.

fragment 27

Het fragment is het slot van het werk.

De muziek van Steve Martland is in het algemeen sterk beïnvloed door de popmuziek, de jazz, en de minimal music.

2p 35 Noem van de minimal music twee kenmerken in dit fragment.
Laat de instrumentatie buiten beschouwing.

- 1
- 2

Blok 4 Buckshot LeFonque - Music Evolution

Dit vragenblok gaat over het nummer *Music Evolution* uit 1997 van de Amerikaanse band Buckshot LeFonque, en over *Minnie the Moocher* uit 1931 van Cab Calloway.

Vraag 36 t/m 44 gaan over *Music Evolution*.
Dit nummer is een *cross over* van jazz en hiphop.

fragment 28

Het fragment is de intro.

2p 36 Welk instrument speelt de intro?

.....

Geef de technische term voor de speelwijze.

.....

fragment 29

Van het begin van de intro zijn de eerste drie maten afgedrukt.

Er ontbreekt één toevallig voorteken.

1p 37 Noteer dit voorteken voor de betreffende noot.

Let op: het notenvoorbeeld staat in de G-sleutel genoteerd.

fragment 29

Van het begin van de intro zijn de eerste drie maten nogmaals afgedrukt.

1p 38 In welke toonsoort staat de intro?

.....

fragment 30

Het fragment is een gedeelte van het refrein en het begin van een rapgedeelte.

Het nummer is gebaseerd op een lange ostinate bas.

1p 39 Uit hoeveel maten bestaat deze ostinate bas?

.....

fragment 31

Het rapgedeelte bestaat uit drie coupletten. De tekst is afgedrukt.
De onderstreepte woorden/gedeeltes worden benadrukt door een tweede rapper / MC.

- 2p 40 Onderstreep de woorden/gedeeltes die na *Better blues* ook benadrukt worden door een tweede rapper / MC.

Once upon a time not long ago
When all the cats went to hear Satchmo blow
Groovin' at a tempo fast or slow
Jazz was at a new plateau ready to grow
Also developing ways to make dough

Although we always heard no when at a show
The Klan couldn't keep the man from makin' mo'
Better blues, kinda confused here's the news
These grooves is better than your blue suede shoes
Some G's are fake and some will make moves

I prove jazz gone up another level
Real without making a deal with the devil
And so, I'm about to let the world know
That bebop and skattin' was an old school flow
Callaway was a dope MC, you didn't know?

fragment 32

Het fragment is een refrein waarin twee blaasinstrumenten spelen.

- 1p 41 In welke maten spelen deze blaasinstrumenten geheel of gedeeltelijk **tweestemmig**?

.....

fragment 33

Het nummer is een *cross over* van jazz en hiphop.

4p 42 Geef van beide muziekstijlen twee kenmerken die in het fragment te horen zijn.

jazz

1

2

hiphop

1

2

fragment 34

Het fragment is een refrein waarin het grootste gedeelte van de tekst is weggelaten.

3p 43 Op welke tel van de maat worden de onderstaande woorden gezongen?

change tel

strange tel

 this tel

 that tel

 jazz tel

 rap tel

fragment 35

Het fragment is het slot van het nummer.

2p 44 Noem twee manieren waarop, na één keer ostinate bas, het einde wordt vormgegeven. Laat de ostinate bas buiten beschouwing.

1

2

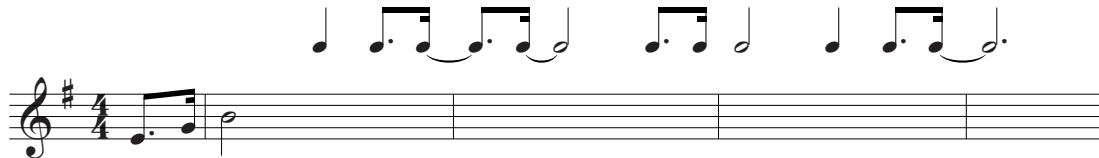
In de rapttekst van *Music Evolution* staan verwijzingen naar vroegere jazz-muzikanten. Satchmo was de bijnaam van Louis Armstrong en met Callaway wordt Cab Calloway (The hi-dee-ho man) bedoeld.

Vraag 45 t/m 50 gaan ook over *Minnie the Moocher* van Cab Calloway.

fragment 36

Het fragment is het begin van de intro.

- 2p 45 Noteer de toonhoogte en het gegeven ritme van de trompet op de notenbalk. (Neem het gegeven ritme over.)
De eerste noten en het ritme zijn gegeven.

fragment 37

Het fragment is de intro.

De intro kun je verdelen in drie gedeeltes van vier maten.

- 1p 46 Op welke twee harmonische functies zijn het eerste en tweede gedeelte gebaseerd, gelet op de baslijn?

..... en

fragment 38

De ritmesectie in dit nummer is een ritmesectie van een vroeg jazznummer. Zo'n ritmesectie bestond vaak uit drie soorten instrumenten met ieder een eigen functie: ritmefunctie, basfunctie en akkoordfunctie.

- 2p 47 Noem bij elke functie een instrument van zo'n standaard ritmesectie.

ritmefunctie

basfunctie

akkoordfunctie

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

fragment 38

Het fragment is het refrein.

1p 48 Wat is de rol van het achtergrondkoor?

.....

fragment 38

1p 49 Noem een kenmerk van de harmonie van de begeleidende instrumenten.

.....

fragment 39

Het fragment is het laatste couplet en refrein.

1p 50 Op welke tel van de maat **eindigt** de begeleiding?

.....

VERGEET NIET DIT OPGAVENBOEKJE IN TE LEVEREN

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.